

Jégkár a Pilisi Parkerdőnél

2014. december 1. és december 3. között szélsőséges időjárási viszonyok alakultak ki Magyarországon és ezen belül is leginkább a Budapest környezetében elhelyezkedő magasabb régiókban. Ennek következtében a 300 méter tengerszint feletti magasságban fekvő vidékeken a 48 órás csapadékösszeg elérte a 45-50 mm-t, aminek nagy része ónos eső formájában hullott. Az ezzel társuló fagypont körüli hőmérséklet eredményeként a növényzetre, jellemzően a fák koronájára vastag jégréteg rakódott.

Súlyosan érintette a jégkár a Gerecse, a Pilis, a Visegrádi-hegység, a Budai-hegység, és a Gödöllői-dombság magasabban fekvő erdeit. A meteorológiai helyzetből fakadóan, a hegy- és domboldalak délies kitettségei többet szenvedtek, mint az északiak. A jégréteg elsősorban a fákra rakódva okozott károkat az erdőállományokban, de a fák törése, dőlése miatt jelentős károk keletkeztek az erdőkben található infrastruktúrában (irányító- és tájékoztató táblák, esőbeálló, pihenőhelyek, kerítések), a villamos vezetékekben, és az utakat elzárta a letört faanyag.

Szerencsére komolyabb személyi sérülés nem történt, azonban jelentős veszélyhelyzetek adódtak a közutak mentén, Pilisszentkereszt és Dobogókő között, de a Budakeszi és Nagykovácsi úton is jelentős segítségre volt szükség az erdészetek és a fakitermelő vállalkozók részéről, hogy a közlekedési és az áramellátási problémákat el lehessen hártani.

A Pilisi Parkerdő Zrt. területén legalább 500 km erdei és turistautat kellett megtisz-

títani. Az erdőgazdaság munkatársai és a fakitermelő vállalkozók az első héten a katasztrófavédelem munkáját segítették a közutak, közintézmények megközelíthetővé tételében. A lakott területek és a kedvelt kirándulóhelyek érintettsége miatt komoly feladatot jelentett a közvélemény folyamatos, naprakész tájékoztatása.

A kárfelemelés során 20 000 hektárnyi területet kellett bejárni, aminek a veszélyhelyzet-elhárítással párosulva jelentős volt az időigénye. A kár mértéke nem becsülhető meg pontosan, annak ellenére sem, hogy a rendőrség helikoptert bocsátott rendelkezésünkre, hiszen a területeken a jég erősen változó intenzitással törte meg a faállományokat és a letört, megdőlt vagy kidőlt törzseket nem lehet felvételezni.

A lombos állományok esetén a tisztítási és a gyérítési korú erdők károsodtak leginkább a jégkárral érintett területeken belül, ahol általában részleges vagy teljes koronatorés, törzstörés és fadőlés fordult elő. A fenyőállományokban gyakoribb volt a fák koronával borított csúcsának teljes letörése. Ott keletkeztek a leg súlyosabb károk, ahol a koronára rakódott súlyt a törzsek és a gyökérzet nem bírta megtartani, amely összefüggésben van a koronaátmérő és a törzsátmérő viszonyával. Ez az

arány kedvezőbb az idősebb állományok esetében. Így pontosan azok a fiatalabb állományok törtek meg erősebben, amelyeknél a törzs vagy gyökérzet nem bírta a jég súlyát.

A felmérések szerint a Pilisszentkereszt, Visegrádi, Pilismaróti és Szentendrei Erdészet területén körülbelül 4000 ha, a Budakeszi és a Budapesti Erdészetnél 3500 ha körüli, a Valkói és a Gödöllői Erdészetnél közel 1500 ha, míg a Bajnai Erdészetnél 200 ha, tehát összesen 9200 ha-t érintett számottevőbb kár. Átlagosan 40-60 bruttó m³/ha faanyag károsodott, amely így 150 000-250 000 bruttó m³-t tesz ki.

Természetesen a feltelmerhető faanyag ettől jóval kevesebb. Az erdőfelújítási feladatokat is nehéz felbecsülni (kb. 150-200 ha), mert nem lehet megítélni, hogy a maradó fák hogyan tudnak regenerálódni, és képesek lesznek-e évek múlva elfogadható záródást kialakítani. Az erőteljesebben megtört erdei- és fekete fenyvesekben természetesen szükség lesz a felújítás megkezdésére. A lombos állományokban azonban minden koronaregenerálódásra képes, stabilan álló fát vissza kell hagyni. Az előbbiekből következik, hogy a jégtörésből fakadóan erdőfelújítási kötelezettség évek múlva is keletkezhet, abban az esetben, ha a regenerálódás mértéke nem lesz elégséges. Azonban úgy látjuk, hogy a vegyes korú erdők jobban fogják viselni a jövőben a hasonló katasztrófa helyzeteket, ezért arra törekszünk, hogy elszívve ne termeljük újra az egykorú fiatal állományokat. Ez a katasztrófa is igazolja, hogy a folyamatos erdőborítást biztosító vegyes korú erdők kialakítása hosszú távon a leg hatékonyabb védelmet szolgálja.

Csépányi Péter

termelési és természetvédelmi főmérnök

Kép: **Csépányi Péter**

